

Kanada Magyar Újság
 Kanada és az angol birodalom leggyorsabban terjedő magyar lapja.
 Megjelent: minden hétfőn
 Előfizetési ára: \$3.00
 Kiszámlázás: minden hónapban 3.60
 Szociális, gazdasági és egyéb hírek.
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Újság is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg, Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VI ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. OKTOBER 19. SZOMBAT

NO. 42. SZÁM

SOME REMARKS ON TO DAY'S HUNGARY

BY: COUNT STEPHEN BETHLEN
 Royal Hungarian Prime Minister

The objection made, as a rule, in our country and abroad against the Hungarian Government, chiefly culminates in the conclusion that the spirit of the actual regime is a reactionary one and opposed to the political development and the general European orientation. I must avow that this objection causes to me some embarrassment, because I do not know, whether there can be stated a uniform and general political orientation in the European countries, more especially in a period of time, when we see formations, which make head against the manifestation of the will of the people and the execution of power. In Europe there are republics, constitutional kingdoms, countries with democratic organisation, the fascism, dictatorships, — in more or less strong form — and the soviet system, so that the political map of Europe offers a rather kaleidoscopic aspect. I think those must be embarrassed who object to the Hungarian Government to indicate the "general" political orientation in Europe. Unnecessary to say, that it is a danger to a nation, to adopt foreign party cries. To my mind, it has been quite sufficient to Hungary to have the Károlyi revolution and the bolshevism. Both have given a radical lesson of the consequences of a violent deviation of the basis of the historical policy require, that every country and every society should create its forms of life and constitutional organs conformably to its own requirements? I do not think, the Hungarian Government may be called reactionary, only because of the principal basis, for, on the one hand, it takes into account the requirements of the spirit of the age, and on the other hand, it conserves of the past what of pure value and noble tradition, thus taking the route of evolution gradually and with sound judgment. By so doing, it safeguards the vital interest and conserves the existence of the nation.

The objection of the reaction is also based on the fact, that the elections of members of Parliament are not all secret, as well as on the fact that the rights of liberty are not put into practice in such an unlimited way as the ideal of those who proclaim that we are reactionary. First of all, I must doubt whether the most extended and secret suffrage is an infallible guaranty of freedom and democracy. Last the general and secret suffrage causes the most dangerous tyranny, the absolutism of irresponsible people, the irresponsible despotism, which simply sweeps away every intellectual, spiritual and historical value. It is necessary that the masses should gradually be educated politically, that the social contrasts should be gradually removed, that the sense of responsibility should be cultivated in the masses, that the masses should be of some intellectual, and more especially, moral culture, the development of which is however, mostly hindered by the demagog and propaganda. No nation was born with a pure democracy. Every nation's democracy must be gradually developed, if the factors, entrusted with leadership are conscious heralds of their mission. The institutions, too, must be reformed in accordance with the gradual development of the mind and culture of the people, but not on

the basis of abstract theories, otherwise such a theoretical policy may be very expensive. Another objection is the omnipotence of the State in private and economic life, which is called reactionary. I am turning the table is it not, on the contrary, true that in the present extraordinary position of the country, first of all as a consequence of its mutilation, the large masses demand help from the State? Nowadays everybody in Hungary would like to obtain a civil-service appointment. The consequence is, that protectionism is going on spreading and that the applicants for a post chase their protectors. Recently, 12,000 applicants called for six hundred posts in a State institution and all of them referred to their protectors. This is a serious hindrance to the sound activity of the members of Parliament, a most difficult problem of our public life and a deeply rooted evil caused by the Treaty of Trianon.

The mutilation of our country has created a new situation in Trade, Industry and Agriculture. This is a slow and rather disagreeable process which must, however, be accomplished. People address, therefore, the State to help them to endure this process and that the departments of State help in all cases worth of consideration. It is true, that there are still a great many drawbacks in our economical situation, nevertheless a slow but decided change for the better is to be stated. The value and quantity of our agricultural and industrial production as well as our internal and external trade have increased. The larger production has caused a larger consumption of iron and coal, but also that of sugar, milk and tobacco has increased, showing thus the bettering of the situation of the workers. The further development depends on a more intensive exploitation of the economical forces of our country. At all events, we must create a harmony between the branches of production, because one branch cannot expect a bettering to the detriment of another, but only from a rational cooperation. These are the outlines of what the new situation compels us to do.

Absolutely necessary is also a good understanding between employers and workers. The employer's duty is gradually to raise the standard of life of the employee, in order to increase his purchasing power. In the other hand, the worker must comprehend, that the capital is not his adversary, but his helpful associate and friend, by whose help he can best utilise his work. Employers and workers must rise into the sphere of a higher moral and national harmony.

It is a matter of fact, that the bettering of our economical life depends also on the gradual strengthening of our external political situation. The best proof is the flowing of foreign credit, although the present situation is not favourable on the international money markets. Foreign credit can only be obtained, if the political situation of the country can be considered as good. Owing to our want of funds, we should not be able to intensify our production, if we had not the foreign credit. The final conclusion is, that the bettering of our external political situation has contributed to the raising of our internal standard of life and I trust, that a gradual development is to be expected in all branches of Hungarian life.

A kanadai magyar nők szervezkedésének eredményei

A valóban értékes működést kifejező winniepei Magyar Nőszövetséget értesítette a Pro Hungaria Nők Világ Szövetsége, hogy két elnöknője amerikai körútra indul, amikor szeretnék összeköttetésbe lépni a kanadai magyar nőkkel. A winniepei Nőszövetség elnökei Schebeck Istvánné és Istvánffy Zoltánné levelet intéztek a Pro Hungaria két elnöknőjéhez és Rétheyné és Guilleaumeéhoz, hogy amerikai körútjuk alkalmával látogassanak el Winnipegre. Schebeck Istvánné jelezte ugyanakkor a Nőszövetségnek a Pro Hungaria revíziós gondolatában való csatlakozását.

Az Óhaza sajtó többi az alkalmából külföldi melegséggel tárgyalta a kanadai magyar asszonyok ez újabb

figyelemességét az Óhaza iránt, sőt egyes nagy budapesti lapok közöttük is a winniepei Nőszövetség meghívó levelét, melyben megkapó mélyszéggel mondták hívallást a magyar gondolat mellett, melynek befejező sorai valóban megérdemlik, hogy itt is közzüljenek azokat, mert nemcsak a kanadai nők nézetét tükrözik vissza, hanem a kanadai beszámolyosoké is: — az elnöknőket, akik a kanadai asszonyok között és vezérei egy nagy női tábornak, mely megálmodott utakon vezet a lehetőséget nem ismerő, hívő női lelkeket az eredményre, a fényes diadalra, a régi Kárpát-köszorúra, Adria-mosta határok közötti új honfoglalásra!

Leton segítsen bennünk!

WINDSOR IS LELKESEDÉSSEL FOGADTA A FÖKONZULT

Két napig ünnepelte Windsor magyarsága egykangy lelkesedéssel Dr. Winter Károly főkonzult, aki kelet-kanadai körútra alkalmával felkereste a helyi magyar közösségekben a helyi magyar asszonyokat. Igaz öröm és hála nyílt meg a magyarság körében a főkonzult iránt azért a pár kedves órát, amit követségével, beható érdeklődésével a magyar kolóniával szemben nyitvánított. Október 7-én este Rev. Matty adót otthonában díszvacserát a főkonzult üzsteletére, másnap dr. Winter főkonzult Rev. Bap Jánosok vendége volt.

Felkezesetek és egyletek karöltve egyek voltak a fogadtatás alkalmánál. A főkonzult megérkezése után úgy az egyházak, mint az egyletek képviselői testületileg tisztelték, majd Dr. Winter Cecil E. Jackson polgármesternél telt látogatást, aki

magyar asszonykban adott kifejezést és elismerést az itteni magyarság építő munkájáért. Ugyanaznap meglátogatta a református templomban Bebe Zsuzsanna tartott magyar iskolát és nagy megelégedéssel látta a tanítást. A tanítást megindult iskolákban is mutatott szép eredményt. Az estét Dr. Mihály Jenő református lelkész házában ültette, ahol kellemesen elcsévegett a jelenlevő magyar és angol vendégekkel.

F. hó 8-án néhány magyar család látogatást tett a főkonzultnál, majd a Windsor és Környeke Magyar Egyesület vezetőségénél érdeklődött a helyi viszonyokról. Ugyanaznap résztvett a református, katolikus és evangélikus egyházak istentiszteletén.

(Folytatás a 6. lk. oldalon!)

MAGYARORSZÁGON VERIK AZ UJ EGYIPTOMI PÉNZEKET

Az egyiptomi kormány nagyszegű megrendelést adott a magyar állami pénzverőnek. Egyiptomban ugyanis most cserélik ki újakra az elkopott fém-pénzeket s a magyar pénzverőre igen hízogó, hogy az egyiptomi kormány Magyarországon vereti az új pénzeket. Az új pénzekhez szükséges anyagot is az egyiptomi kormány bocsátja rendelkezésére s legutóbb há-

rom vagon egyiptomi váltópénz csupa kopott ezüst-, nikkell- és bronzpénz, érkezett Budapestre. Mintegy 60 tonna súlyú az az ércanyag, amelyből a körmöcbányai magyar pénzverő világhírű utódja, a budapesti állami pénzverőintézet Egyiptom új pénzét fogja készíteni. A fáraók országának minden egyes pénzdarabján rajta a pénzverő jelzése: a BP.

Egy ötödével emelkedett az állam adójövedelme

Az Ottawából érkező jelentések szerint Kanada az utolsó fél évben kerekén 63 millió dollárt szedett be az adófizető polgároktól, azaz tíz millióval többet, mint a múlt év ugyanezen időszakában. Ez 20% növekedés a tavalyi adójövedelem felett, ami elég tekintélyes összeget jelent még a kanadai állam pénztárában is.

Maga London városa 30%-os növekedést mutatott fel, Montreal is három és egy negyedmillióval többet küldött be adó címén. Torontó városa kétféle millió hétésszáz ezer dollárral, Hamilton pedig 364 ezerrel többet küldött be, mint tavaly ugyanezen idő alatt.

A nyugati városok, illetve adókerületek közül Vancouver vezet négy millió dollárral, utána Winnipeg következik három és félmillióval, majd Calgary egy és félmillióval. Általában a nyugati városok is a gyarapodás képét mutatják és egész Kanadában egyedül a Yukon tartományban csökkent az adóbevétel.

Téli kikötőkbe helyezik a gaborahajókat

Annak ellenére, hogy más években csupán novemberben szokták téli kikötőbe vontatni a Nagy Tavak gaboraszállító gőzseit, az idén már téli pihenőre helyezték a legnagyobb gaboraszállító gőzöst, a félmillió bushel búzával megtöltött Leymone-t. A hajózási szakértők szerint az idén már nem sok remény van arra, hogy számba vehető mennyiségben exportálhassanak gabonát Kanadából, minek következtében előreláthatólag hamarosan beállnak a téli kikötőkbe a megrakott gaboraszállítóhajók, hogy ott várják ki a tavaszt, amikor mindenesetre Kanadára nézve kedvezőbbek lesznek az értékesítési viszonyok.

FELMILLIÓ SZLOVAK

Indul Prága ellen — amint a Chicago Daily Tribune egyik legutóbbi számában olvassuk. A derék tótok felelőségre akarják vonni a cseh kormányt vezérük, Tuka eltiltéséért.

LEGUJABB HIREK

KANADÁBA ÉRKEZETT MACDONALD angol miniszterelnök kedden délután, miután Niagara Falls-on elbucuskolt az Egyesült Államok kikötőitől. A szárazföldi, de különösen a tengeri lefegyverzés kérdésében jelentős sikereket ért el brit államférfi azonnal Ottawa-ba utazott, ahol Wilkingdon kormányzó vendégeként alkalmat lelt Kanada vezető politikusaival tárgyalásokat folytatni kölcsönös érdeklődő államügyekben.

FELAKASZTJÁK A SZOMSZÉDGYILKOS ITUNAI GYILKOST Regi nábán, miután a törvényszéki tárgyalások során bebizonyosodott, hogy tény leg 6 tette el láb alól az 1927 decemberében Dimitro Bodakov. Az eltűnt áldozat holttestét csak a tavasszal találták meg egy kiapadt tóban és azonnal eltemették. Kihutaz-ra gyanakodtak. A bíróság ítélete értelmében Kihutazot 1930 január 16-án végzik ki.

KIRABOLTÁK A CULLEN-I POSTAHIVATALT múlt vasárnap és 1,374 dollárral álltak odébb ismeretlen tettesek. Emellett állítólag két rablóbanda garázdálkodik Szaksaskatchewanban és a Mounted Police embereinek mindeztideig nem sikerült a nagy ügyességgel dolgozó betörők nyomára akadnia. Tekintettel arra, hogy sorra robbantják fel az üzletek pánccélekre nyitott, valószínűleg külön megerősített csendőrsztagokat fognak kirendelni a panditák elfogására.

KITENYESZTETTÉK A MARQUIS BUZA MELTÓ UTÓDJÁT a Durum fajta szakállas lumillo és Marquis keresztjeze révén. Az új buzaváltózatnak "Marquillo" nevet adott a szaksaskatonai mezőgazdasági főiskola, mely már éri és sőtél szempontból is beható vizsgálat alá vette ezt a bőtermő és a Marquisnál is rozsdállóbb buzafajtát.

ANGLIA UJRA FELVETTE OROSZORSZÁGGAL az összeköttetést és a két kormány között már létre is jött az ideiglenes meggyezés, melynek értelmében, amint az illetékes törvényhozó testületek jóváhagyják a tervezetet, mindkét ország meg fogja nevezni nagykövétét. A vörösek természetesen fűt-fát ígérnek és állítólag nem fognak romboló propagandát terjeszteni az angol munkásság körében.

BRIT UTLEVELE HELYETT KANADAI OKMANYOKAT fognak kiadni a Kanadában születetteknek, hogy ezáltal is kimutassák a világ előtt Kanada függetlenségét. Rinfret birodalmi belügyi államtitkár kijelentése szerint erre azért is nagy szükség van, miután a múltban sokszor beszélték a brit szigetek polgárait a külföldön utazó kanadalakkal.

CAROL KITAGADOTT RUMAN TRÓNÖRKÖSÖK, aki tudvalevőleg múlt év októberében Bukarestből érkezett legújabb kábeltávíratok szerinti ismét visszatérhet Oláhországba, miután Maniu miniszterelnök nem helyezkedik olyan szigorú állásponton ebben a tekintetben, mint elődje a hírhedt Bratianu kormánya.

Elégtek a kályhába rejtett bankok

British Columbia egy északi halászvároskájában különös módon vesztette el vagyonkáját egy özvegy indiánasszony. A múlt hét egyik estéjén két gyamus embert látott ottlökni a háza körül és abban a hiszemben, hogy tolvajokkal van dolga, a kályhába rejtette 335 dollárját.

Reggel nyugodtan eltávozott hazulról, biztos helyen tudván a pénzét. Annál nagyobb volt azonban meglepetése, amint hazatérvén vígan lobogott a tűz a kemencében. Az asszony 9 éves örökbefogadott kislánya ugyanis még jókor tüzet rakott, hogy mire anyja kanyár belemegdedjék a ház. A bankőr természetesen mind elhamvadtak.

RALÖTTEK MANIU OLAH MINISZTERELNÖKRE

Szükszavú bukkaresti vájrat nyomán közölik, hogy Vajda-Vojvoda Sándor belügyminiszter és a társaságában levő Dr. Maniu Gyula rumán miniszterelnök ellen revolteres merényletet kíséreltek meg, amikor autót hajtottak Bukarest főútcáján. A revolvergolyó célt tévesztett és így senki sem sebesült meg. A tettest egy Goldenberg nevű jassy fiatalember személyében elfogták.

MEGNYITOTTÁK A ST. LAWRENCE HIDJÁT A KÖZUTI FORGALOMNAK

Quebec város egyik nevezetességét, a Szent Lőrinc folyó világhírű acélhidját, amely eddig csupán vasuti forgalomra volt berendezve, átadták a közuti forgalomnak és addig is, amíg az átálakitásokat teljesen befejezik, nappal már közlekedhetnek is rajta a kocsik és autómobilok. Bár az átálakitások a tartományi pénztárból mintegy félmilliót emésztettek fel, a hídnek a közuti forgalom szempontjából elsőrendű fontossága van, amennyiben ezután nem kell az utasoknak hosszú mérőföldet kerülni, ha a Szent Lőrinc folyó másik oldalára akarnak átjutni.

ANDERSON A FELEKEZETI ISKOLÁK ELLEN

Wakaw katolikus vallású polgári kérvényt terjesztettek be a reginai kormányhoz, hogy külföldi katolikus iskola felállítását engedélyezze. Anderson miniszterelnök, aki egyúttal a közoktatásügyi tárcát is megtartotta magának, a leghatározottabban alutasította a wakawiak kérelmét, azzal a megokolással, hogy „megbontaná a környék békéjét.”